

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA ALS DRETS DE PARTICIPACIÓ (PARTICIPACIÓ CIUTADANA)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 22 de març de 2023 el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava la seva disconformitat per una possible situació discriminatòria duta a terme per la gestora que gestiona l'espai municipal de la Lleialtat Santsenca.

Hi manifestava el següent:

És representant d'una entitat, i considerava que estaven patint discriminació per part d'un sector de la gestora a l'edifici de la Lleialtat Santsenca.

Es va desnonar la seva entitat per no poder pagar la quota del període 2022. L'any 2020 havien pagat per avançat el període 2021. Aquest desnonament es va fer abusant d'una situació de poder i sense contemplacions.

Des de la direcció i la gestió del projecte es va actuar de forma injusta i anòmala, ja que des de l'entitat es van fer intents d'apropament i es van buscar alternatives per pagar les quotes dels anys 2022 i 2023, amb dues propostes: reduir les quotes i també reduir l'ús de l'espai, o bé pagar el deute de forma fraccionada. Es van rebutjar les dues propostes.

L'associació és una entitat inquieta, treballadora i lluitadora que constantment fa propostes per millorar les condicions i les oportunitats d'entitats d'origens diversos, però sembla que la gestora operi de forma excloent, que s'apropriï del projecte i de l'immoble municipal, i que n'exclogui qui els porti la contrària.

Després de diversos apropaments, sense resultat, van dirigir-se a la Sindicatura, fet que lamentaven perquè havien treballat per fer créixer i enriquir la gestora, però darrerament el projecte s'estava limitant i radicalitzant.

El mes de febrer del 2023 van rebre un correu electrònic en el qual se'ls comunicava el desallotjament, una decisió que es va prendre en una assemblea a la qual no se'ls va convocar i que, a més, es feia en uns horaris en què no hi podien assistir.

Consideren que el motiu formal és la manca de pagament de les quotes, però que darrere hi ha un problema de relació amb l'entitat per la seva actitud de crítica constructiva.

En data 28 de juny de 2023 van presentar una instància exposant els fets. Després d'aquesta, se'ls va convocar a una reunió amb la Direcció de Serveis a les Persones i al Territori del Districte de Sants-Montjuïc, en la qual se'ls va comunicar que s'estudiaria el tema, però no han rebut cap més informació ni resposta escrita a la instància.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se al **Districte de Sants-Montjuïc** per tal de conèixer les intervencions fetes en relació amb la queixa presentada.

El dia 14 de setembre de 2023 es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 24 d'octubre de 2023 aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa com s'han gestionat els fets sobre els quals s'havia interessat la Sindicatura, així com un informe sobre els mecanismes de seguiment de la gestió a la Llei Llei Santsenca. També s'adjunta el conveni de gestió cívica entre l'Ajuntament de Barcelona i la gestora per a la gestió de l'equipament de la Llei Llei Santsenca.

CONSIDERACIONS

1. Gestió cívica, enfortiment comunitari i foment de la participació

L'informe municipal exposa que la Llei Llei Santsenca és un equipament comunitari del Districte de Sants-Montjuïc que està gestionat per una associació de segon grau creada per gestionar de forma comunitària la Llei Llei Santsenca i que té com a socis entitats i col·lectius amb voluntat d'implicar-se i de participar en un projecte comú.

L'Ajuntament (en aquest cas, el Districte de Sants-Montjuïc) i gestora tenen vigent actualment un conveni de gestió cívica per a la gestió de l'equipament de la Llei Llei Santsenca. Aquest conveni té va de l'1 de gener de 2021 i fins al 31 de desembre de 2022 i es pot prorrogar fins al 31 de desembre de 2024.

L'article 34 de la Carta municipal de Barcelona estableix que les entitats, les organitzacions i les associacions ciutadanes sense ànim de lucre poden exercir competències municipals o participar en nom de l'Ajuntament en la gestió de serveis, fent referència a la gestió cívica, que pot utilitzar-se per a activitats i serveis susceptibles de gestió indirecta.

El Reglament de participació ciutadana, en el capítol 9, tracta de les formes d'enfortiment comunitari, entre les quals hi ha la gestió cívica. L'article 111.4 estableix

que s'ha de facilitar i promoure la concertació amb el teixit associatiu per a la gestió d'equipaments mitjançant l'establiment de convenis, i que cal vetllar per garantir-hi l'accés universal i la qualitat dels serveis.

El 22 de desembre de 2022, l'Ajuntament de Barcelona aprova el "Protocol de funcionament intern per a l'atorgament de la gestió cívica", que regula aquest atorgament i també les formes de supervisió i control municipal de la gestió cívica. L'article 3 del protocol diu que la gestió cívica sempre s'ha de considerar una forma de "participació ciutadana" o "foment de la participació" a l'efecte d'establir les implicacions formals i els procediments d'atorgament.

En el conveni entre l'Ajuntament de Barcelona i la gestora s'estableixen com a objectius, entre d'altres, el foment de la participació del teixit social en la gestió i la programació de l'equipament, la millora de la cohesió social, la promoció de l'associacionisme, etc. També s'han de fomentar els valors socials i culturals i els valors del civisme i la convivència, i promoure i defensar els drets de la ciutadania, etc.

S'observa que la gestora està formada actualment per 60 entitats i col·lectius que comparteixen uns valors comuns: proximitat, confiança, corresponsabilitat, democràcia, transparència, independència, sostenibilitat, solidaritat, eficiència, vocació de servei a la comunitat, qualitat, diversitat i equitat.

Es constata, per tant, que **tant el contingut del conveni municipal amb la Coordinadora d'Entitats com l'activitat que aquesta duu a terme a la Llei d'Alta Santsenca s'emmarquen adequadament dins el que es preveu normativament en matèria de participació ciutadana.**

2. Sobre la baixa de l'entitat

L'informe municipal exposa que l'any 2018 l'entitat ESCS va sol·licitar fer-se sòcia de la gestora. Com la resta de les entitats que se'n fan sòcies, es va buscar una data per fer una entrevista i conèixer l'entitat, per fer-li una bona acollida i presentació posterior a l'assemblea, però en aquest impàs el representant de l'entitat va fer una queixa al Departament de Relacions Ciutadanes.

Fins al moment d'emissió d'aquell informe, la gestora no ha denegat l'associació a cap entitat. Així, l'entitat va ser acceptada a la gestora i presentada a l'assemblea, però sovint ha tingut conflictes:

- Difondre idees contràries als principis de la gestora.
- Reserva d'espais i activitats que no s'han dut a terme.
- Irregularitats en la normativa de cessió de l'espai.
- Reserva d'espais per a usos diferents als expressats.
- Etcètera.

Les entitats sòcies de la gestora han de complir els deures que es recullen en els seus estatuts, com ara estar en línia amb els valors de l'entitat i pagar la quota (aquesta és de 60 euros anuals i també hi ha una quota de 50 euros anuals per l'allotjament). Són unes quantitats necessàries per poder assumir despeses imprevistes que no queden cobertes per altres fonts.

L'article 10 dels estatuts de la gestora recull que una de les causes per donar de baixa una entitat és no satisfer les quotes fixades.

Sobre aquesta qüestió, l'any 2022 l'entitat va proposar eliminar la quota de socis i la d'allotjament de les entitats. El tema es va tractar en l'assemblea del 7 de juny de 2022, on es va acordar col·lectivament que el pagament es podria fer al llarg de l'any, però en cap cas no es podria deixar de fer-lo. A aquesta reunió es va convocar l'entitat, que també podia seguir-la telemàticament.

Sobre aquest aspecte, l'entitat exposava a la Sindicatura que, malgrat aquesta possibilitat, la reunió va tenir lloc en una franja horària que està inclosa en l'activitat laboral de bona part dels seus integrants, motiu pel qual no la van poder seguir.

Des d'aquell moment es van fer recordatoris a les entitats que no havien pagat les quotes per recordar-los que fessin el pagament abans d'acabar l'any. Els rebuts es van fer arribar el 21 de febrer i el 15 de desembre de 2022, sense que l'entitat fes cap pagament ni donés cap resposta als requeriments.

En la primera assemblea del 2023 de la gestora constava en l'ordre del dia un punt sobre les altes i les baixes d'entitats que havien n'havien manifestat la voluntat, que havien cessat en l'activitat o que no estaven al dia de les obligacions. La baixa es va ratificar i va ser comunicada a l'entitat, i se li va donar un termini d'un mes per poder buidar el magatzem i així oferir el servei a una altra entitat de les que hi ha en llista d'espera.

Cal tenir en compte que el conveni de gestió cívica entre l'Ajuntament de Barcelona i la gestora estableix quines són les obligacions del gestor cívic en l'apartat sisè. Dins d'aquest apartat, al punt j), s'hi diu que es pot "admetre qualsevol persona que compleixi els requisits establerts reglamentàriament en la utilització de l'equipament, sense més limitacions que el pagament dels preus de les activitats realitzades, la mateixa capacitat d'aforament i les característiques tècniques de l'equipament".

Cal especificar que l'allotjament no és un dret adquirit per cap entitat, sinó que és un acord que es renova anualment i, per fer-ne seguiment, es fa una reunió anual amb les entitats allotjades. L'allotjament genera uns deures (pagar la quota, estar en línia amb els valors de la gestora, etc.) que estan recollits en la Normativa del servei. A més, se signa un conveni amb cada una de les entitats en el qual es recullen els drets i deures.

La gestora ha de gestionar un equipament públic, en compliment del conveni, un aspecte en el qual no s'observa cap incongruència.

També es constata que, malgrat que l'entitat no pogués assistir a l'assemblea, disposava d'informació suficient i va disposar de temps per fer la gestió que considerés oportuna.

3. Autonomia de la gestora

Els estatuts de la gestora defineixen uns valors per a totes les entitats associades i, segons la gestora, l'entitat no els compartia. Aquest parer difereix del que planteja el promotor de la queixa, el qual argumenta que en l'anàlisi dels valors, hi havia diferències culturals que no eren prou ben interpretades per la gestora.

La Sindicatura no disposa de prou elements per poder dirimir com es van produir aquestes fets i com van ser interpretats, però hi ha dos factors destacats que cal tenir en compte.

D'una banda, hi ha el nombre d'entitats que integren la gestora actualment, d'una rellevància destacada (60) i que funcionen de forma assembleària, fets dels quals es pot deduir una garantia de pluralitat i de transparència en la seva actuació.

D'altra banda, hi ha el fet que la gestora és una entitat sobirana que, per tant, pot decidir les condicions necessàries per formar-ne part, unes condicions que estan recollides en els seus estatuts i que, ahora, s'adiuen amb els valors establerts en la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat.

4. Supervisió municipal

Amb tot, l'autonomia de la gestora en la gestió d'un equipament municipal està limitada per les condicions del conveni amb l'Ajuntament, les quals imposen unes condicions determinades que cal que el seu gestor compleixi.

Al seu torn, el Districte té uns deures en el seguiment del conveni. Així, la referent de Cultura del Districte és la tècnica responsable d'aquesta tasca i manté reunions mensuals de seguiment amb l'equip de direcció de l'equipament per abordar-ne la situació econòmica, la programació, la comunicació, el manteniment i els nous projectes.

Hem de recordar que la Lleialtat Santsenca és un espai comunitari recuperat pel veïnat després d'una llarga reivindicació i gestionat des de l'any 2017, a través d'un conveni de gestió cívica, per la gestora, creada amb aquest objectiu el 2016.

La gestió comunitària de l'equipament disposa de diversos espais:

- L'Assemblea o el Fòrum de la Lleialtat: espai on es marquen les línies del projecte, obert a tot el veïnat i a les entitats per poder prendre decisions. És la porta d'entrada a noves entitats i actualment les reunions són mensuals.
- Comissions operatives: també són espais oberts al veïnat i a les entitats, però de caire temàtic i operatiu. Actualment hi ha comissions de programació, d'acció comunitària, econòmica, de comunicació i de teatre.
- Grups de treball: són espais que s'activen puntualment per necessitats concretes, com la celebració de diades assenyalades.

Tanmateix, el conveni estableix que l'Ajuntament ha de rebre de l'entitat gestora de l'equipament una memòria anual, amb uns apartats que venen especificats.

L'informe municipal no fa referència explícita sobre aquesta qüestió, motiu pel qual la Sindicatura li recorda aquesta obligació i li sol·licita que en faci arribar una còpia a aquesta entitat supervisora.

5. Actuació municipal en la situació concreta

Des de la Sindicatura es va orientar al promotor de la queixa a formalitzar, en primera instància, una queixa davant el consistori per tal que aquest pogués oferir-li una resposta adient.

En resposta a aquella instància, es va atendre el ciutadà el 25 de juliol de 2023 a la seu del Districte de Sants-Montjuïc. Després d'escoltar-lo, es va demanar informació i documentació a la gestora per tal de poder valorar la situació.

Un cop feta l'anàlisi pertinent, el dia 29 de setembre de 2023, la directora de Serveis a les Persones i al Territori del Districte va contactar amb el ciutadà per informar-lo que s'havia revisat la documentació i que, atès que l'entitat ja no era sòcia de la gestora, havien de retirar els materials guardats en el magatzem de l'equipament municipal.

En aquest sentit, entenem que **el Districte de Sants-Montjuïc ha actuat d'acord amb el dret de la ciutadania a relacionar-se amb l'Administració municipal de forma imparcial i objectiva**, tal com determina l'article 5 de la "Carta de ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona".

No obstant això, tal com aquesta Sindicatura recorda sovint al consistori, malgrat que la comunicació verbal amb la ciutadania enriqueix la comunicació i pot ser més efectiva que el paper, **totes les respostes municipals a les instàncies, d'acord amb el principi de transparència en l'actuació administrativa, també haurien de fer-se per escrit.**

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **no s'observa cap irregularitat en l'actuació del Districte de Sants-Montjuïc.**

Això no obstant, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recordar al Districte de Sants-Montjuïc** que la gestora ha de facilitar a l'Ajuntament una memòria anual, sobre la qual ha d'informar la Sindicatura i aportar-li una còpia de la darrera memòria.
- **Recordar al Districte de Sants-Montjuïc** que, d'acord amb el principi de transparència en l'actuació administrativa, cal que respongui per escrit a les instàncies de la ciutadania.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.